

smátíðindi innanoyggja

Saltfiskabátarnir afturkomnir

Saltfiskabátarnir í Klaksvík eru afturkomnir av fyrra túrinum í ár, og teir leggja nú upp.

Hans Erik, sum er liðugur at landa, hevði 422 tons. Harav vóru 319 tons saltfiskur, meðan restin var frystur fiskur og lýsi.

Norðaldan hevði tilsamans 323 tons. Harav vóru 283 tons saltfiskur og restin frystur fiskur og lýsi. Borðoyarnes leggur upp í lútuni, og teir meta seg at hava 300 tons av saltfiski og 30 tons av frystum.

Kvikk og Jógvan S komu á Klaksvík í vikuni. Teir hava ávikavist 210 og 200 tons. Pison kemur í Klaksvík um vikuskiftið. Teir hava 190 tons í saltfiski.

Avskipa

Nakrar avskipingar hava verið í Klaksvík seinastu dagar. Leygdagin avskipaðu teir hjá Joensen og Olsen 250 tons av saltfiski við Bliki til Italia. Fiskurin verður fyrst fluttur til Alborgar og haðani til Italia.

Kósavirkjó avskipaði leygdagin 350 tons av minkafóðri til Noregs við Hólmi, og hósdagin fermdi Chr. Holm 400 tons av saltfiski frá Joensen og Olsen og frá Dávavirkinum. Sama dagin fermdi Glacia 200 tons av flaki frá Kósavirkinum til Onglands og Týsklands.

Bátakeyp í Klaksvík

Tveir nýggir deksbátar eru keyptir til Klaksvíkar. Kári Kjelnæs og fleiri hava keypt Nólsoyar Páll av Ströndum frá John Andreassen av Toftum fyri 100.900 kr. Nólsoyar Páll er bygdur í Klaksvík úr eik í 1927 og er 12,62 bruttotons til stóddar. Hann fekk ísettan ein 79 hesta Bolinder Diesel motor í 1966. Olvheðin Jacobsen og fleiri hava keypt Sæurðadrang frá Jógvan Jákup Lauritsen í Sörvági fyri 80.000 kr. Sæurðadrangur er bygdur í Havn í 1917 úr eik og er 10,11 bruttotons til stóddar. Í 1971 fekk hann ísettan ein 65 hesta Buk Diesel motor.

Norðurlendskur fundur

Í august mánaða hevur mentunarnevnd Norðurlanda Ráðsins fund í Havn. Føroyski limurin í hesari nevndini er J. Fr. Øregaard. Av útlendskum luttakara verður svin Per Oluf Sundmann, rithøvundur, ein.

Kirkjubasarur

Á Ólavssøku skipar kirkjuráðið í Havn fyri basari til frama fyri Vesturkirkjuna. Í lútuni fer sála av lutaseðlum fram. Á lutaseðlinum hevur Bent Restorff teknað eina teknung yvir býin við kirkjuni fremst. Vinningarnir eru góðir, m.a. eitt 4-mannafar og ein dagligstova. Selan hevur gingið hampuligt, men skal alt seljast, má takast væl undir, sigur basarnevndin.

Nógvir fremmandagestir

Nógvir fremmandagestir eru í Føroyum í lútuni, og nú fara eisini tey stóru ferðamannaskipini at koma. Á Viðareidi eru nógv útlendsk ferðafólk í lútuni. Hotellið er fullsett og ymsa staðni í bygðini eru tjöld reist. Ein víðingur helt fyr, at nú vóru so nógv ferðafólk á Viðareidi, at tað var bert hendinga ferð, at hann sá nakað til bygðafólkið!

Á svartkalvaveiði

Borgarin ger nú klárt til at fara á svartkalvaveiði undir Grønlandi. Hann stendur á sleipistøð í lútuni.

Til feskfisk

Polarstjórnan og Jákup fara væntandi aftur á feskfiskaveiðu aftan á tann 20. juli. Bæði skipini liggja nú og pussa upp.

Hvør var ætlanin?

Fyrsta nummarið av Kvinnutíðindi fyri í ár er komið. Og eftirsum tað er kvinnuár í ár, verður sjálvsagt mest skrivað um hetta hugtakið í blaðnum hesaferð.

Í oddagrein blaðsins verður tó eitt spurnartekin sett við, hvønn týðning hetta hugtak man hava. Har verður sagt m. a.: Tað hevur allarhelst verið í bestu meining, uppskotið varð sett fram um eitt kvinnuár, men ikki eru øll samd um, at hetta verður til gagns fyri kvinnuna. Í summum londum verður avleiðingin helst beint tvørturímóti, ið ætlað varð. Tað kemur kanska at virka sum eitt ugðils í staðin fyri at virka stimulerandi. Hetta er ikki ætlanin við kvinnuárinum, ella var tað kanska hjá onkum? verður at enda spurt í oddagreinini.

Kvinnutíðindi er 30 blaðsíður til stóddar og kostar 6 kr. eintakið. Tað er Kvinnufelagið í Havn, sum gevur út, og blaðstjóri er Hanna Lisberg.

At skriva

At skriva í Føroyum hevur altíð verið avmarkað til eitt lítið lið av fólki. Eini hundrad ár fara skjótt at vera liðin, síðani skriftmálið varð skapt, men skriftmálið er kortini ikki blivið til nakra fólkaogn. Vit kunna gott siga tað soleiðis, at fólk duga ikki at skriva, men tað man vera rættari at siga, at fólk í Føroyum duga ikki at skriva tað føroyska skriftmálið.

Spurningurin, sum arbeitt hevur verið við, er, hvussu eitt skriftmál skal skapast, har onki hevur verið frammanundan. Bæði viðvíkjandi stavseting og málburði. Løgið kortini, at tað skuldi stingast upp á menn, at føroyskt ikki var føroyskt, tá tað skuldi skrivast. Spurningurin um stavseting var í hvussu so er fyribils loystur í farnu öld, men hin er ikki loystur enn, og tann støðan stendur við, at fólk hava trupult at skriva, og helst bara lata vera at skriva.

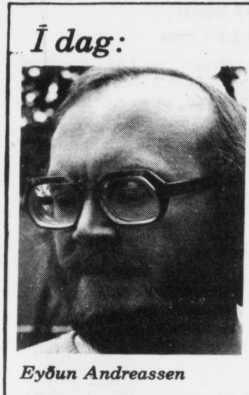
Tað eigur at vera soleiðis, at tá ein spurningur skal loysast, er frægasta mannagongdin tann, at kanna hvørjum stóði ein stendur á, tá farast skal undir at loysa spurningin. Í øðrum lagi at gera sær greitt, hvat ein vil við arbeiðinum. Tað liðið av fólki, sum hevur umsitid hetta vælsignaða skriftmálið hevur havt eitt sterkt og stýrandi endamálið við arbeiði sínum, men tíverri ikki nóg gott, og hevur heldur ikki gjørt sær upp eina — eftir minum tykki — nóg tryggja meting av støðuni, sum hon í veruleikanum er.

Føroyingar tosa føroyskt og hava altíð gjørt tað. Tað er føroyskt sum fólk tosa. Men tað má undir ongum umstøðum skrivast. Tá er tað ikki føroyskt meira. Jú — nú fór eg skeivur — tað er eisini gott føroyskt, sum fólk einaferð hava tosað. Eg veit ikki hví, men haldi tað er harmiligt, at tað er ein partur av orsökini til at tað gongst so trupult hjá fólki at skriva. Bara tað at seta seg niður og skriva til Havnar eftir einum liggja ella einari grýtu er trupult.

Hví? Eru føroyingar so býttir, at teir ikki kunna læra at skriva føroyskt? Hvi ikki venda spurninginum hin vegin og spyrja, um ikki okkurt er galið við tí autoriseraða skriftmálinum? Tað er har, at ein stórir partur av feilinum er at finna. Sannleikin er tann, at fólk kennast ikki við tað skrivaða føroyska málið, sum tey fáa at vita, at tey skulu skriva, um tey vilja skriva rætt føroyskt. Hvi kennast tey so ikki við tað? Svárið er einkult! Tað er ikki føroyskt!

Eg legði fyri við at skriva, at tað var eitt lítið og avmarkað lið av fólki í Føroyum, sum hevði kannað sær allan rætt til skriftmálið. Og tað hevur havt fylgjur, sum partvis eru ein vanlukka fyri fólkið — tí tað er ein vanlukka fyri fólkið, og so trupult at skriva. Tað skrivað orðið er eitt amboð — ella rættari — skal vera eitt amboð

hjá fólkinum í einum landi. Og tað skrivaða málið skal eisini vera eitt vápn hjá fólkinum í einum landi. Men í veruleikanum er tað hent, at tað valdra mannalið av føroyingum, sum

Eyðun Andreassen

nava tikið sær kannava av rættum føroyskum skriftmáli, hevur nýtt tað sum eitt vápn til at trýsta sínar meiningar og sínar hugsjónir niður yvir fólk og kveða aðrar meiningar. Serliga hevur tað eydnast at autorisera egnu uppfatanir av hvat er føroysk mentan við stórum F.

Men tá eg nú havi sagt so mikið, so má eg beinanvegin rætta meg sjálfan aftur og leggja afturat, at hevði hetta ikki hent, so hevði mangt verið annarleiðis í landinum. Tað er ikki talan um nakra ilgerð, sum við vilja er framd fyri at fáa sær politiskt vald ella tilíkt. Heldur ikki ætli eg mær at undirmeta tann velduga týðning, sum føroysk skrivning hevur havt, og serliga tann tjóðskaparkensla sum hetta var — og er — ein partur av. Eg segði, at grundarlagið var partvis rætt — men ikki nóg umfatandi — fyri arbeiðinum, og fylgjurnar eru hareftir: fólk kennast ikki við skriftmálið, tað er ikki teirra mál, tað er ikki tað føroyska, tey

kenna og tosa, tað er eitt kunstigt mál, sum tað skrivandi liðið hevur skapt sær sjálvum, til at fáa sínar hugsjónir á prent og út til fólk.

Eg giti, at tað er so, at ongin fær forboð at skriva, sum hann vil. Men skrivning á føroyskum verður av teimum sjálvboðnu skrivikøllunum býtt sundur í tvey. Eitt er føroyskt (t.e. antin eitt kunstugt, stívt mál, sum bara í undantaksföri kann sigast at minna um talað føroyskt ella er tað 50 til hundrad ára gamalt talumál av bygd) og hitt er tað ringa málið (t.e. vanligt føroyskt talumál, soleiðis sum fólk flest tosa). Tað at teir sjálvboðnu hava fingið autorisatión til sitt mál, og til at hava rætt tá talan er um at skriva føroyskt, ger at fólk — eisini eg — fáa undirlutakenslur fyri sínum egna máli og ikki halda seg kunna skriva tað. Men hitt — tað reina, góða føroyska skriftmálið — tað kennist ongin við, tiansheldur dugir ella vil skriva tað.

Og tann syrgiligasti parturin er eftir enn. Kenslan at vanligt mál ikki er gott føroyskt, ikki bara fær fólk at aftra seg at skriva, men er eisini við at ávírka talumálið. Fleiri og fleiri eru farin at taka tað óføroyska skriftmálið til talumál, og tá er vanlukkan hend. Møguleikin til at fólksins mál kann gerast tað amboðið og tað vápníð, tað av rættum skal vera, minkar meira og meira, so at vit um nekur fá ættarlið sita tept, meðan valdra mannaliðið — tað við skriftmálinum — horeiggjar sær so galið, sum tað vil. Við talumálinum hvørur grundarlagið undir fólkaementanini, og tá er arbeiðið liðugt.

Eg hugsi, at eg siggi eina nýggja meting av hesum spurningi koma undan. Tað er ein meting, sum hevur áðannað hetta svar til spurningin:

»Hvat er føroyskt mál?«
»Á tað? Jú, tað er tað, sum tey tosa í Føroyum!«

Eyðun Andreassen

Sverri gjørdi beint

Tá eg las Dimmalætting í dag gleddist eg um lesarabrevið hjá Sverra Midjord. Tað er bert at fróast yvir, at onkur suðurøyingur tekur til orða ímóti ítróttarskrivingini hjá Árna Dahl, har upp er niður. HB/KÍ niður og upp KÍ/HB. Hetta er slagorðið hjá Árna í allari ítróttarskriving. Men eg kann neyvan hugsa mær, at Árna var í Vági í fjór sambandi við dystirnar, tá ið HB var her og spældi. Tí var hann tað, so haldi eg, at øll skrivningin um meistaradeildina hevði fingið vend í. Eg haldi ikki, at hann var sunnanfyri, men afturímóti liggur hann og svevur norðuri í Havn og droymr sín søta svevn um, at KÍ ella HB mugu bliva Føroyameistari. Men eg tori at siga her,

at einki lið í Føroyum eigur betri fótbóltsspælara enn Páll Augustinussen og Hannemann Müller. Eg kann hugsa mær, at var Árna her suðuri í fjór, tá HB tapti báðar sínar dystir, so hevði hann farið grátandi norður um fjørð. Og ikki var tað frægari í fjór heldur, enn at HB vann upp á brotspark.

At enda skal eg bert siga, at í fjór bleiv HB niðurspælt her í Vági. Men Árna sigur, at HB tá manglaði teir bestu spælaraarar. Mær kannugt vóru allir toppfjgurarnir við. Nei, Árna, sum ítróttarskrivari er tú alt ov partiskur. Kom tú onkuntið til Suðuroyar, tá ið HB ella KÍ eru her og spæla.

Vágbingur